

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานพนธ์ งานวิจัย

VH19/127/28

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง

อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

นายอุดมศักดิ์ รักความซื่อ



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2561

สงวนลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม



ใบอนุญาตการค้นคว้าอิสระ  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปลา อำเภोजังหาร  
จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : นายอุดมศักดิ์ รักความซื่อ

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชารัฐศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาพร)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท เต็มเมืองซ้าย)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ว่าที่ พันตรี ดร.กิตติกรณ์ บำรุงบุญ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ)

ชื่อเรื่อง : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : นายอุดมศักดิ์ รักความเชื่อ

ปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ

ปีการศึกษา : 2561

### บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้ง 12 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 325 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test

ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D = 0.99) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ( $\bar{X} = 4.42$ , S.D = 0.87) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D = 1.08) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ( $\bar{X} = 4.09$ , S.D = 1.05) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ( $\bar{X} = 4.08$ , S.D = 0.96) ตามลำดับ 2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน พบว่า โดยรวมจำแนกตามขนาดหมู่บ้านมีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด 3.1) ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ

พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ 3.2) ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำโครงการหรือการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ 3.3) ควรส่งเสริม และสนับสนุนงบประมาณในการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น 3.4) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกขั้นตอน

**คำสำคัญ:** การมีส่วนร่วมของประชาชน



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก



**Title** : The participation of the people in the operation of the Sub-district Administrative Organization Pa Fa, District Chang Han, Roi-et Province

**Author** : Mr.Udomsak Rakkwamsue

**Degree** : Master of Political Science (Political Science)  
Rajabhat Maha Sarakham University

**Advisors** : Assistant Professor Dr.Piyaluk Potiwan

## ABSTRACT

The objectives of the independent study were 1) to study the level of participation of the people in the operation of the Pa Fa Sub-district Administrative Organization, 2) to compare the participation of the people in the operation of the sub-district administrative organization regarding the size of the villages, 3) to find useful suggestions for the participation of the people in the operation of the sub-district administrative organization. The sample subjects were three hundred and twenty five people who were 18 years old and more from twelve villages in the Pa Fa Sub-district Administrative Organization, Chang Han District, Roi-et Province. The data was collected by a rating-scale questionnaire. The research statistics used were the percentage, mean, standard deviation, t-test and F- test.

Results of the research were as follows : 1) The study showed that the overall participation of the people in the operation of the Pa Fa Sub-district Administrative Organization was at a high level ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D = 0.99) Four high rated items of the participation were activities ( $\bar{X} = 4.42$ , S.D = 0.87), evaluation ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D = 1.08), public benefits ( $\bar{X} = 4.09$ , S.D = 1.05) and decision making ( $\bar{X} = 4.08$ , S.D = 0.96) respectively. 2) The overall participation of the people in the operation of the Pa Fa Sub-district Administrative Organization regarding the different sizes of the villages was different at the .05 level of the statistical significance. The participation of the people in decision making regarding the different sizes of the villages was different at the .05 level of the statistical significance. 3) Regarding the suggestions, the study showed that 3.1 the training courses of roles in community development should be organized. 3.2 The Pa Fa Sub-district Administrative Organization should provide the opportunity to people for the participation in the developmental projects or activities. 3.3 The financial support should be provided more to

people for career development. 3.4 People should be provided the opportunity to participate in monitoring the work performance of the sub-district administrative organization.

**Keywords :** Participation of People



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

---

*Rujala Pohnon*

Major Advisor

## กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.กิตติกรณ์ บำรุงบุญ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย สอบการค้นคว้าอิสระและรองศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม ผู้ทรงคุณวุฒิสอบการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ยิ่ง ทำให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอขอบคุณคุณครูจุฑามาศ มนตรี ครู โรงเรียนเมืองสรวงวิทยา อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด คุณครูสารภี ไชเสนา ครูวิทยฐานะชำนาญพิเศษ โรงเรียนเมืองจันทน์ อำเภอเมืองจันทน์ จังหวัดร้อยเอ็ด และนายภูดินทร์ แน่นอุดร หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปลา อำเภोजันทน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณในน้ำใจอันดีของเพื่อน ๆ บัณฑิตศึกษา สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคุณแม่เที่ยง รักความซื่อ ผู้เป็นมารดาอันประเสริฐของผู้ศึกษา ตลอดจนญาติพี่น้อง และเพื่อนร่วมงานที่เป็นกำลังใจสำคัญของผู้ศึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนแรงกายแรงใจจนทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้ศึกษาจนประสบผลสำเร็จ

นายอุดมศักดิ์ รักความซื่อ

## สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ .....	ก
ABSTRACT .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ช
สารบัญ .....	ฅ
สารบัญตาราง .....	ญ
สารบัญภาพ .....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา .....	1
1.2 คำถามในการศึกษา .....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา .....	3
1.4 สมมติฐานการศึกษา .....	3
1.5 ขอบเขตในการศึกษา .....	4
1.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา .....	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ .....	6
1.8 ประโยชน์ในการศึกษา .....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม .....	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ .....	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น .....	11
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม .....	16
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งขนาดหมู่บ้าน .....	18
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล .....	19
2.6 บริบทเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง .....	21
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย .....	28
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	28
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล .....	31
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	32



หัวเรื่อง	หน้า
3.4 การจัดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล .....	33
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	34
บทที่ 4 ผลการวิจัย .....	37
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	37
4.2 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	37
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	38
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ .....	51
5.1 สรุปผลการศึกษา .....	51
5.2 อภิปรายผล .....	52
5.3 ข้อเสนอแนะ .....	55
บรรณานุกรม .....	57
ภาคผนวก .....	61
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้า .....	62
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการศึกษา .....	69
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ .....	72
การเผยแพร่ผลงานวิจัย .....	74
ประวัติผู้วิจัย .....	75

## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	จำนวนประชากร และครัวเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ..... 22
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ..... 30
4.1	การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ..... 39
4.2	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ..... 40
4.3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจำแนกเป็นรายชื่อ ..... 41
4.4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมจำแนกเป็นรายชื่อ ..... 43
4.5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จำแนกเป็นรายชื่อ ..... 45
4.6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ ..... 46
4.7	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน ..... 47
4.8	ข้อเสนอแนะ ค่าความถี่ของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็นรายด้าน ..... 48
ข.1	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับค่าดัชนีความสอดคล้อง ..... 95
ข.2	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ..... 94

## สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1.1	กรอบแนวคิดการศึกษา .....	6
-----	--------------------------	---



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มุ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้น ตามมาตรา 78 (3) บัญญัติไว้ว่า กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เองส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศรวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ในด้านการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ในหมวด 14 มาตรา 287 “ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วยในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนการกระทำเป็นเวลาพอสมควรและในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้นหรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณการใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปีเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550, น. 115)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ได้กำหนดหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล คือจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก จัดให้มีการ



รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ค้ำครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย (พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537, น. 26 - 27)

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดจันทบุรี เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537 โดยแบ่งส่วนราชการเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สำนักปลัด ส่วนการคลังและส่วนโยธา ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4 ด้าน ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น มีการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเสนอปัญหาความต้องการ กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เช่น การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เช่น การมีส่วนร่วมได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานสาธารณูปโภค การมีส่วนร่วมในการได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลงาน หรือโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ดำเนินการ

เพราะฉะนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดจันทบุรี ถือได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริการและการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ซึ่งถ้ามีการบริหารงาน และการพัฒนาที่ดี ก็จะเกิดประสิทธิภาพ และประโยชน์สูงสุด ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุก ๆ ด้าน และเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ได้ปฏิบัติงานตามระเบียบ พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2557 แก้ไขเพิ่มเติม ถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 เป็นอย่างดี

แต่เนื่องจากที่ผ่านมาประชาชนยังมีความเข้าใจในเรื่องนี้น้อย ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ยังไม่ค่อยเห็นผลเป็นรูปธรรม จะเห็นได้จากจำนวนของผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ พบว่าประชาชนที่เข้ามามี

ส่วนร่วมมีจำนวนน้อยส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการหมู่บ้าน ผู้สูงอายุ เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริการประชาชนต่อไป

## 1.2 คำถามการศึกษา

1.2.1 ประชาชนในตำบลป่าฝางเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับใด

1.2.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านขนาดต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันหรือไม่

1.2.3 ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างไรบ้าง

## 1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน

1.3.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

## 1.4 สมมุติฐานการศึกษา

ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ขนาดหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

## 1.5 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอ จังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

### 1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้นำเอาแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980, pp. 213 – 218, อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2553, น. 55) เป็นเนื้อหาในการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอ จังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

### 1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.2.1 ประชากร หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้ง 12 หมู่บ้าน จำนวน 1,706 คน จาก 1,706 ครัวเรือน

1.5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้ง 12 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 325 คน ได้มาจากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่

### 1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางจังหาร อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 12 หมู่บ้าน

### 1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาการศึกษา

พฤษภาคม 2557 – กุมภาพันธ์ 2561

## 1.6 กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชน เมื่อพิจารณาตามบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ผู้ศึกษาได้นำเอาแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980, pp. 213 – 218, อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2553, น. 55) มาประยุกต์ใช้ ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้



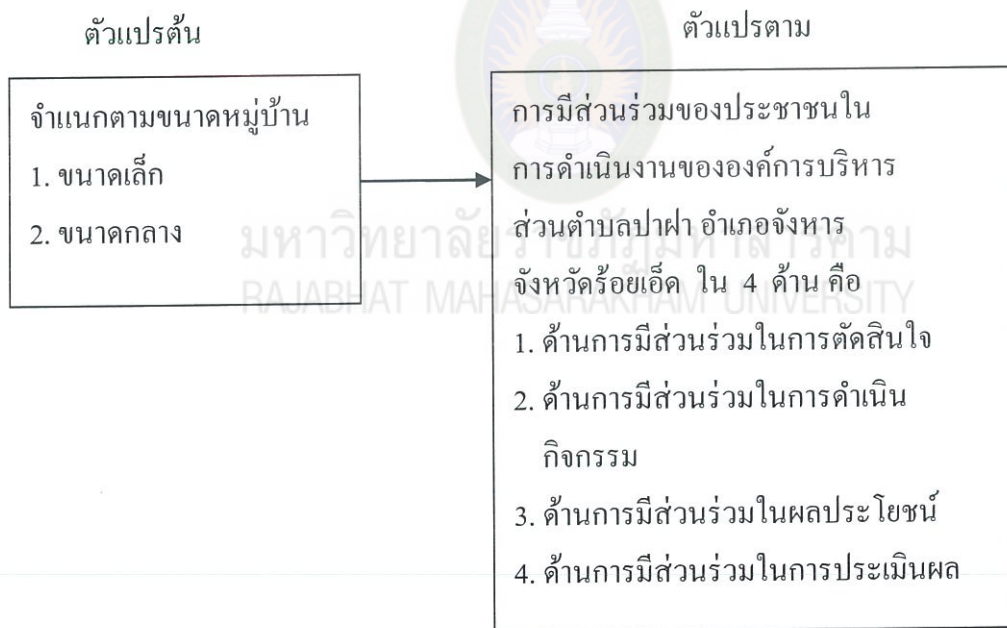
1.6.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งประกอบด้วยการริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจกำหนดนโยบายจากความต้องการ และการตัดสินใจปฏิบัติการ อาจจะเป็นการตัดสินใจในช่วงระยะเวลาเริ่มแรก การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรมหรือการตัดสินใจในช่วงการดำเนินกิจกรรม

1.6.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโครงการ โดยให้การสนับสนุนด้านการบริหาร การประสานความร่วมมือ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติการด้วยแรงงาน แรงเงิน และการสนับสนุนทรัพยากรอื่น ๆ

1.6.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) เป็นการร่วมกันที่จะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้น หรือการมีส่วนร่วมต่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน

1.6.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการร่วมกันควบคุม ตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน ตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

จากนั้นผู้ศึกษาได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิด ดังปรากฏตามภาพที่ 1.1 ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา



## 1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน” หมายถึง การที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางตามที่กำหนดการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนได้มีการเปิดโอกาสได้รับรู้ถึงปัญหา และแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน โดยร่วมกันตัดสินใจและวางแผนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการดำเนินงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของ การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การให้การสนับสนุนเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในกิจกรรมการพัฒนา และการลงมือปฏิบัติด้วยการใช้แรงงาน

3. ผลประโยชน์ หมายถึง ประชาชนได้รับความรู้ในเรื่องของโครงการส่งเสริมการฝึกอาชีพ เช่น สนับสนุนงบประมาณกลุ่มฝึกอาชีพ ได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงการด้านสาธารณสุขปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปาถนน การตรวจสุขภาพ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ศูนย์รับแจ้งเหตุ 24 ชั่วโมง อีกทั้งมีการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

4. การประเมินผล หมายถึง ประชาชนภายในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางได้ร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดซื้อ เป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล และการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นที่ผู้รับฟังความคิดเห็น ในการดำเนินงานภายในองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

“ขนาดหมู่บ้าน” หมายถึง หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด แยกตามจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ของโครงการพัฒนา

ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) โดยแยกเป็น หมู่บ้านขนาดเล็ก หมู่บ้านขนาดกลาง และ หมู่บ้านขนาดใหญ่

1. หมู่บ้านขนาดเล็ก หมายถึง หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอ จังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีประชากรอาศัยอยู่ไม่เกิน 500 คน ได้แก่ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 9 หมู่ที่ 10 หมู่ที่ 11 หมู่ที่ 12

2. หมู่บ้านขนาดกลาง หมายถึง หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอ จังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 501 คน ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1,000 คน ได้แก่ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 7

## 1.8 ประโยชน์การศึกษา

ผลจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลในการส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริการประชาชนต่อไป

## บทที่ 2

### การทบทวนวรรณกรรม

ผู้ศึกษาได้รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบแนวคิดในการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝ้าย อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งขนาดหมู่บ้าน
5. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบทเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝ้าย อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็น ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการบ้านเมือง อันเป็นเรื่องที่รัฐจัดให้มีขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง โดยเฉพาะกิจการบริการสาธารณะที่โอนจากรัฐหรือราชการส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระ โดยขอบเขตการดูแลกิจการในท้องถิ่นจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครองและลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ ให้ท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการกำหนดลักษณะการให้บริการและการทำงานภายในท้องถิ่นของตน

##### 2.1.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ

โกวิท พวงงาม (2543, น. 28) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจ คือการโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศหรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง ดังนั้นเห็นว่าการกระจายอำนาจมี 2 รูปแบบ ดังนี้ 1) การกระจายอำนาจสู่



ท้องถิ่นหรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริหารสาธารณะบางเรื่อง ภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นและท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองและพอสมควร 2) การกระจายอำนาจตามบริการหรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลางไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและอย่างอิสระ โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงใดแขนงหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

อุทัย หิรัญโต (2523, น. 13) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไว้ว่า การกระจายอำนาจตามความหมายที่แท้จริงน่าจะหมายถึง การที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติกระจายอำนาจบริหารให้แก่หน่วยปกครองท้องถิ่น มีอำนาจดำเนินกิจการในอาณาเขตของตน โดยปราศจากการแทรกแซงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การมีอำนาจอิสระที่ดำเนินการ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐเท่าที่จำเป็น

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2537, น. 10) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่าการกระจายอำนาจเป็นคำในวิชารัฐศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีโอกาสในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเองไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลมักจะ ได้แก่ ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การดูแลทรัพย์สิน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ ๆ 2 อย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาดก็คือ การทหารและการต่างประเทศ

ประยูร อรัญรุท (2541, น. 171) ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่า หมายถึง การกระจายอำนาจการปกครองเป็นวิธีการที่รัฐบาลมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะโดยมีความเป็นอิสระโดยสมควรไม่ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง กล่าวอีกนัย คือ รัฐมอบหน้าที่บางอย่างในการปกครอง ซึ่งเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการอยู่ในองค์กร

สรุปการกระจายอำนาจ คือ การที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจบางส่วน ให้แก่ประชาชนหรือหน่วยงานของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเรียกว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นหรือรัฐบาลในท้องถิ่น เพื่อให้ดำเนินกิจการสาธารณะและให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น



## 2.1.2 ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

ลิขิต ซีรเวคิน (2540, น. 3) ได้อธิบายถึงความสำคัญในการกระจายอำนาจการปกครองซึ่งมีในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ดังนี้ 1) การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบนคือ ระดับชาติและโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นฐานที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย 2) การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความเป็นอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ชนัญธิดา ประโยชริศ (2547, น. 12) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจ คือ การกระจายอำนาจไม่เป็นเพียงแต่ให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศอีกด้วย

เชาว์นัส เสนพงศ์ (2547, น. 8 - 9) ได้อธิบายถึงการกระจายว่า อำนาจถือเป็นการเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นได้มีโอกาสในการดูแลจัดการปัญหาของท้องถิ่นเอง และนำมาซึ่งประโยชน์ที่สำคัญยิ่ง อย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง 2) ทำให้ปัญหาในแต่ละท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ 3) ส่งเสริมให้คนแต่ละท้องถิ่นได้แสดงความสามารถพัฒนาบทบาทของตนเองในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง 4) เป็นพื้นฐานสำคัญของคนในท้องถิ่นในการก้าวขึ้นไปดูแลแก้ไขปัญหาในระดับชาติ 5) เสริมสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและประเทศ เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข สังคมมีความมั่นคง และเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลสังคมของตนเอง

สรุป การกระจายอำนาจมีความสำคัญต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองพร้อมทั้งการเข้าถึงความต้องการของประชาชนได้มากขึ้นและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารอีกด้วย

## 2.1.3 ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครอง

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้ 1) มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนราชการกลางหน่วย การปกครองส่วนท้องถิ่นนี้มีหน้าที่ มีงบประมาณ มีทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อการบริหารราชการส่วนกลางราชการส่วนกลางมีหน้าที่เพียงแต่คอยให้การสนับสนุน ดูแล กำกับให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น 2) มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะผู้ปกครองท้องถิ่นเลย ก็ไม่นับว่าเป็นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง 3) มีอำนาจอิสระในการปกครองได้ตามอิสระพอสมควรในการกระจายอำนาจการปกครองนั้น ต้องกำหนดให้หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงาน หรือจัดทำกิจการที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ของตน 4) มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจปกครองนั้น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งแยกต่างหากจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และทรัพย์สินตลอดจนเงินอุดหนุน (ถ้ามี) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ 5) มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นเอง นอกจากจะมีงบประมาณแยกเป็นสัดส่วนของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจการปกครองนั้น จะต้องมิใช่เจ้าหน้าที่อันเป็นพนักงานของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้มิได้สังกัดกระทรวงทบวงในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ที่อำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เอง ส่วนกลางมีหน้าที่เพียงแต่คอยให้การสนับสนุนดูแล กำกับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

สรุป การกระจายอำนาจ คือ การกระจายอำนาจทางการปกครองโดยรัฐบาลเป็นผู้โอนอำนาจให้แก่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีอำนาจการปกครองที่ได้รับมาจากรัฐบาลจะเป็นที่ครอบคลุมในด้านการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ โดยมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างมีอิสระ

## 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถาบันที่มีคุณค่า เนื่องจากเป็นการปกครองระดับล่างที่มาจาก การเลือกตั้ง ใกล้ชิดกับประชาชนมีความชอบธรรมและเป็นฐานของการพัฒนาทุกด้าน ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้



### 2.2.1 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2553, น. 4-5) ได้อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองระดับที่ต่ำกว่ารัฐหรือประเทศ และองค์การส่วนท้องถิ่นที่มีองค์การตัดสินใจและบริหารภายในพื้นที่อันจำกัดของตนอาจเกิดโดยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายระดับสูงของรัฐบาลกลาง หรือกฎหมายลำดับรองทำหน้าที่ทางการบริหารและนิติบัญญัติ เช่น การให้บริการ การออกข้อบังคับหรือข้อบัญญัติของท้องถิ่น บางครั้งใช้คำว่า “การปกครองส่วนท้องถิ่น” (Local Self-Government) เพื่อต้องการเน้นอิสรภาพของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีอำนาจตัดสินใจ ทำสิ่งที่ตนริเริ่มและรับผิดชอบ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการให้บริการโดยยึดฐานท้องถิ่นด้วยหน่วยงานท้องถิ่น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องระบุนความแตกต่างระหว่างการบริการของท้องถิ่นกับการบริการของรัฐบาลเอาไว้ให้ชัดเจน นอกจากนี้ บางครั้งใช้คำว่า “การปกครองลำดับรอง” (Subordinate Government) เนื่องจากระบบรัฐรวมจะนำรัฐอิสระมารวมกันปกครองเพื่อวัตถุประสงค์ร่วมกัน แต่ยังคงรักษาระดับความเป็นอิสระของแต่ละรัฐเอาไว้ ดังนั้น ระบบรัฐรวม เช่น สหพันธรัฐถือว่าหน่วยปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยที่อยู่ต่ำกว่ารัฐบาลกลาง ดังกรณีของสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นจากการรวมรัฐอิสระเข้าด้วยกัน แต่ละรัฐสละอำนาจบางอย่างให้แก่รัฐบาลกลาง เช่น อำนาจการป้องกันประเทศ แต่ยังมีอำนาจอิสระของตัวเองอีกหลายอย่าง ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกามีมาก่อนตั้งประเทศจึงเป็นอำนาจของรัฐเดิมแต่ละรัฐอยู่แล้ว ไม่ใช่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจไปให้ การปกครองส่วนท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกาจึงอยู่รองจากรัฐแต่ละรัฐอีกทีหนึ่ง ส่วนในระบบรัฐเดี่ยว เช่น อังกฤษและเยอรมนี การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นลำดับรองจากรัฐบาลโดยตรง เพราะไม่มีมลรัฐมาคั่นกลางระหว่างรัฐบาลกับท้องถิ่นเหมือนสหรัฐอเมริกา

จรรยา สุภาพ (2531, น. 146-147) ได้ให้นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินกิจการอันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะมักมีวัตถุประสงค์ไปในทางที่จะเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้มีส่วนปกครองตนเองสามารถมีองค์การในทางปกครองที่จะช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น ตลอดจนการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชนในเขตการปกครองนั้น ๆ ส่วนมากการปกครองท้องถิ่นมักจะเป็นนิติบุคคล อาจประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ ที่ราษฎรเลือกตั้งเข้ามาเพื่อปฏิบัติตามกำหนดระยะเวลาโดยมีงบประมาณของตน



ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2552, น. 7) ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น” เป็นหน่วยงานการปกครองซึ่งรับได้จัดตั้งขึ้นให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

วุฒิสาร ดัน ไชย (2546, น. 3) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง คือ การปกครองที่รัฐกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญ องค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

สรุป การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการหน่วยงานหนึ่งของภาครัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีโครงสร้างอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดโดยกฎหมาย ทำหน้าที่ในการปกครองและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นนั้นตามนโยบายและแนวทางที่กำหนด โดยรัฐบาลกลางจะกำหนดขอบเขต และอำนาจหน้าที่

### 2.2.2 หน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Game and Wilson (2011, pp. 6-7, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555, น. 17) ได้อธิบายว่า ท้องถิ่นโดยทั่วไปต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับชุมชน 6 ด้าน ได้แก่ 1) สร้างชุมชน (Building Community) ประกอบด้วย การออกแบบ ตำราจ ได้แก่ งานออกแบบ การสำรวจ การก่อสร้าง ได้แก่ งานก่อสร้าง งานควบคุมการก่อสร้าง งานไฟฟ้า ประปา การเคหะ ได้แก่ งานดูแลคนไร้บ้าน การบริหารที่พักราคาถูก การบำรุงรักษา ได้แก่ การดูแลทำความสะอาด งานกล้อวงจรปิด และการเงิน ได้แก่ งานทำบัญชีการเงิน และงานเก็บภาษี 2) ดูแลรักษาชุมชน (Caring for Community) ประกอบด้วย การดูแลเด็กและวัยรุ่น ได้แก่ งานดูแลผู้ติดยาเสพติด งานการศึกษาสถานนอกสถานที่ การดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ งานสถานพยาบาล งานดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ งานสถานพยาบาล งานดูแลผู้สูงอายุ สุขภาพ ได้แก่ งานดูแลผู้ป่วยทางจิต งานรักษาผู้ป่วย สังคมสงเคราะห์ ได้แก่ งานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ งานรับบุตรบุญธรรม งานสังคมสงเคราะห์อื่น เช่น งานดูแลคนพิการ และการจัดหางาน 3) ให้การศึกษาชุมชน (Educating Community) ประกอบด้วย โรงเรียนและการสอนก่อนวัยเรียน ได้แก่ งานรับเลี้ยงเด็ก การให้คำปรึกษาการเลี้ยงเด็ก และการสอนเด็กพิการ 4) ให้ความบันเทิงชุมชน (Entertaining Community) ประกอบด้วย การอำนวยความสะดวก ได้แก่ งานอุปกรณ์กีฬา ที่จอดรถ ศูนย์อาหาร การปฏิบัติระดับล่าง ได้แก่ งานดูแลและสระน้ำ การสอนการออกกำลังกาย การดูแลพิพิธภัณฑ์ และการพักผ่อนและกีฬา ได้แก่ งานโบราณคดี งานพัฒนาการกีฬา และการท่องเที่ยว 5) การปกป้องชุมชน (Protection Community) ประกอบด้วย ดูแลสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ ได้แก่ ดูแลสุนัขจรจัด สถานฉาปนกิจ ต้นไม้ ความคุมสิ่งแวดล้อม ได้แก่

งานควบคุมแมลง งานควบคุมโรคติดต่อ กำหนดมาตรฐานการค้า ได้แก่ งานตลาด มาตรฐานการค้า การบำรุงรักษาทางหลวง ได้แก่ งานวิศวกรรมจราจร งานตรวจสอบความสว่างของถนน การจัดการของเสีย ได้แก่ จัดเก็บขยะ การนำขยะมาใช้ใหม่ การวางแผนและออกใบอนุญาต ได้แก่ งานควบคุมการพัฒนา การวางแผนการขนส่ง และการบริการฉุกเฉิน ได้แก่ งานดับเพลิง งานออกตรวจสถานที่เกิดอาชญากรรม 6) สนับสนุนชุมชน (Supporting Community) ประกอบด้วย การบริหารและกฎหมาย ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร งานทะเบียน งานทนายความ การพัฒนา ได้แก่ งานฟื้นฟูความเสียหาย งานลงทุนภายในท้องถิ่น การเงิน ได้แก่ งานจัดเก็บรายได้ งานตรวจสอบการถือโง การปฏิบัติระดับล่าง ได้แก่ งานต้อนรับ แปลเอกสาร บริการและให้คำปรึกษาแก่ผู้มาติดต่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ งานออกอบบกราฟฟิก งานดูแลเว็บไซต์ การตลาด ได้แก่ งานติดต่อทางอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์และการประชาสัมพันธ์ และนโยบาย งานวิจัยและประเมินผล ได้แก่ งานกำหนดนโยบาย งานพัฒนาการมีส่วนร่วม

ลิขิต ธีรเวคิน (2540, น. 293) อธิบายว่า รัฐบาลที่ประจำอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ย่อมก่อตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. หน้าที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่ได้อยู่ในฐานะที่จะจัดทำได้ลักษณะเช่นนี้ รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะจัดบริการบุคคลผู้เสียภาษีให้ได้รับความคุ้มครองได้รับสวัสดิการและได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต

2. หน้าที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจเกิดการชนและผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างมีเหตุผล หรือมีการโต้แย้งกันอย่างรุนแรงหรืออาจมีการตัดสินบนหรือมีการต่อสู้กัน กรณีเช่นรัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาแก้ปัญหา โดยการเป็นผู้ร่างกำหนดกฎเกณฑ์ควบคุมการขัดแย้งเป็นผู้ประนีประนอมหรือแบ่งผลประโยชน์หรือเป็นผู้ตัดสินกรณีพิพาทซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องเชื่อฟังและยอมรับคำตัดสินนั้น

3. หน้าที่แบ่งเบาภาระและการเป็นตัวแทนของแต่ละส่วนของประเทศ การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งเบาภาระของส่วนกลางให้ท้องถิ่นจัดปกครองตนเอง เพื่อเป็นการฝึกหัดการปกครองตนเองสำหรับประเทศที่ยังไม่พัฒนาแต่สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ถือว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นตัวแทนของประเทศส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ เช่น ชาวอเมริกามีความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นจะช่วยเสริมสร้างชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย

วุฒิสาร ตันไชย (2546, น. 18) อธิบายว่าการปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์มากมาย แต่อาจสรุปได้เป็น 2 ประการ คือ



1. เพื่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในชาติขึ้นได้ โดยการที่การปกครองท้องถิ่นเป็นฐานทางการเมือง และเป็นสถานที่ฝึกหัดให้ประชาชนเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองเบื้องต้นตลอดจนเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาการเมือง ถ้าการปกครองท้องถิ่นประสบความสำเร็จแล้วย่อมมีผลกระทบไปถึงการพัฒนาการเมืองด้วย ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาการเมืองจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น และเมื่อการเมืองของประเทศเป็นแบบประชาธิปไตยการปกครองท้องถิ่นก็จะมีส่วนพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองดังได้กล่าวมาแล้ว

2. เพื่อการพัฒนาสังคม การพัฒนาสังคมจะต้องกระทำทั้งสามด้าน คือ ด้านสังคม เศรษฐกิจและด้านการเมือง การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมมากในด้านการเมืองได้กล่าวมาแล้ว ส่วนด้านสังคมและเศรษฐกิจนั้นการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นต้องการอะไรก็จะทำโครงการพัฒนาขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เช่น การบริการสังคมหรือด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัดตลาดในชุมชน เป็นต้น โดยคนในท้องถิ่นได้ร่วมกันเสียสละเพื่อสังคมภายใต้การชี้แนะและการให้ความช่วยเหลือจากส่วนกลางก็จะทำให้มาตรฐานในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น อีกทั้งทั้งบ้านเมืองก็เจริญก้าวหน้าตามไปด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ เมืองพัทยาที่มีความเจริญก้าวหน้าควบคู่ไปทั้งด้านการเมือง ได้แก่ การปกครองท้องถิ่นแบบผู้จัดการนคร ด้านเศรษฐกิจที่มีความคล่องตัว คนมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีการบริการสมาชิกของสังคมให้มีมาตรฐานดีขึ้นทั้งด้านปัจจัยสี่ หรือสิ่งฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ในสังคม และด้านคุณธรรมก็จะต้องทำให้เจริญตามวัตถุประสงค์นี้เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างอันจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นภายหลัง

จากวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว สรุปได้ว่าวัตถุประสงค์สำคัญของการปกครองท้องถิ่นคือ การให้บริการแก่ประชาชนในลักษณะที่ประชาชนไม่สามารถจัดทำได้ด้วยตนเองและการประสานความขัดแย้งในฐานะที่เป็นตัวกลาง รวมถึงการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง ซึ่งประเด็นสุดท้ายถือว่ามีความสำคัญยิ่งเพราะถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงและการพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง



## 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

### 2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วม” ไว้ ดังนี้

โกวิทย์ พวงงาม (2553, น. 81, อ้างถึงใน พรรณี ประภาวิชา, 2554, น. 12) ได้สรุปความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ การให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของคนอย่างแท้จริงเป็นการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้แก่ประชาชน/กลุ่ม/องค์กร ชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ความสามารถและการจัดการ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเป็นอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้

Milbrath and Goel (1977, p. 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนหมายถึงกิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละบุคคลที่ต้องการมีอิทธิพลผลักดันหรือยอมรับสนับสนุนเป็นพิธีการด้วย ผู้ที่ยอมรับรัฐบาลก็จะแสดงออกโดยการปรับพฤติกรรมตนเองตามคำสั่ง หรือข้อเรียกร้องของรัฐบาล แต่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็จะพยายามขัดต่ออิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขใหม่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีทั้งที่เป็นการต่อต้าน เช่น การเดินประท้วง การก่อจลาจล และทั้งที่เป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียภาษีเกณฑ์ทหาร เป็นต้น

Nie and Verba (1975, pp. 2-3) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนว่าจะต้องเป็นกิจกรรมของประชาชนเฉพาะบุคคล เป็นเรื่องของการกระทำกิจกรรมทางการเมืองตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือก่อตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเมืองกลุ่มอื่น ๆ สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐบาล สิทธิเกี่ยวกับการพูด การชุมนุม และการพิมพ์อย่างอิสระ และเป็นกิจกรรมที่มุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาล ทั้งในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการเลือกกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งเป็นการ

เข้ามามีส่วนร่วมต่อการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม จากความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สรุป การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรด้วยความสมัครใจ โดยร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

### 2.3.2 กระบวนการมีส่วนร่วม

ลักษณะของกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงลักษณะของกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

บุญเรือง บุรภัคดี (2539, น. 56) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ของกิจกรรมทางการเมืองหลายอย่างรวมกันอยู่ ลักษณะของกิจกรรมหรือรูปแบบต่างๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละสังคมอาจเน้นหรือให้ความสำคัญแตกต่างกันไปในแต่ละระบบ การเมืองโดยทั่วไปแล้วมีลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสมัครใจ กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมโดยมีความต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะเห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องไปมีส่วนร่วมในการกำหนดความเป็นไปของสังคมของตนเอง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเกิดจากการปลุกกระดมจากนักการเมืองหรือบุคคลอื่นในสังคม ทั้งนี้รวมถึงประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมเนื่องมาจากบุคคลอื่นร้องขอ ชักจูง ชูเชิญ ให้คำตอบแทนหรือใช้วิธีการอื่น ๆ ด้วย

นรนิติ เศรษฐบุตร (2541, น. 159) กล่าวว่า กิจกรรมทางการเมืองที่จัดเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

1. การลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งเป็นดัชนีที่ใช้กันทั่วไปในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วม การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในสังคมต่าง ๆ และเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงผู้นำบริหารทางการเมือง การปกครองและทิศทางนโยบายได้โดยตรงที่สุด

2. การอภิปราย วิพากษ์ วิจัยการเมือง การเขียนจดหมาย การไปหาโรงเรียน แสดงความคิดเห็นความต้องการต่อ สส., สจ., รัฐบาล หรือสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้บางคนเรียกว่า เป็นบทบาทของผู้สื่อสารทางการเมือง

3. การหาเสียงสนับสนุนให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัคร หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมืองในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครและพรรคที่ตนชื่นชอบ ผู้เข้ามีส่วนร่วมในรูปแบบนี้อาศัยความตื่นตัวและสนใจอย่างจริงจังทุ่มเท



4. การเลือกตั้งและเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกดดันทางการเมืองกลุ่มผลประโยชน์สาธารณะ หมายถึง การรวมตัวก่อตั้งกลุ่มเพื่อระบุนโยบายความต้องการและปัญหาสาธารณชนต่าง ๆ ของชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ หาความสนับสนุนผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามเป้าหมายของกลุ่ม

5. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเฉพาะอย่าง ซึ่งต้องใช้ความตัดสินใจของรัฐในการแก้ไข เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องที่มีผลโดยตรงเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

Cohen and Uphoff (1980, pp. 213-218, อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2553, น. 55) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจกำหนดนโยบายจากความต้องการ และการตัดสินใจปฏิบัติการ อาจจะเป็นการตัดสินใจในช่วงระยะเวลาเริ่มแรก การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม หรือ การตัดสินใจในช่วงการดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปได้ในรูปแบบของการเข้าร่วมโครงการโดยให้การสนับสนุนด้านการบริหาร การประสานความร่วมมือ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติการด้วยแรงงาน แรงเงิน และการสนับสนุนทรัพยากรอื่น ๆ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) เป็นการร่วมกันที่จะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้น หรือการมีส่วนร่วมต่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการร่วมกันควบคุมตรวจสอบผลการดำเนินงาน ตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

จากความหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมที่กล่าวมานี้ สรุปได้คือ กรมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหา และแนวทางในการแก้ไขร่วมกันโดยร่วมกันตัดสินใจและวางแผน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

## 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งขนาดหมู่บ้าน

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (คู่มือการดำเนินงาน โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML), 2555, น. 1) ได้อธิบายถึงการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ไว้ดังต่อไปนี้



#### 2.4.1 การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

การดำเนินงานโครงการตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยแนวทางการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) พ.ศ. 2555 ซึ่งมี “คณะกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนหรือ ออคบ.” ทำหน้าที่ในการดำเนินการตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หรือ กทบ. กำหนดให้เป็นไปตามระเบียบ

#### 2.4.2 หลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML) จะจัดสรรโดยยึดหลักความเป็นจริงจากจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของหมู่บ้านหรือชุมชนที่ได้รับแจ้งจากกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยเทศบาลและหน่วยงานที่ อคบ. กำหนดตามหลักเกณฑ์ดังนี้ 1) หมู่บ้านขนาดเล็ก (S) หมายถึงหมู่บ้านและชุมชนที่มีประชากรไม่เกิน 500 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 300,000 บาท (สามแสนบาทถ้วน) 2) หมู่บ้านขนาดกลาง (M) หมายถึงหมู่บ้านและชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 501 คน ขึ้นไปแต่ไม่เกิน 1,000 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 400,000 บาท (สี่แสนบาทถ้วน) 3) หมู่บ้านขนาดใหญ่ (L) หมายถึงหมู่บ้านและชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 1,001 คน ขึ้นไปได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 500,000 บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งขนาดหมู่บ้านตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ซึ่งทางรัฐบาลได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณให้กับชุมชน โดยยึดหลักความเป็นจริงตามจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของชุมชน และได้สอดคล้องกับขนาดหมู่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปาลา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใช้เกณฑ์นี้ในการแบ่งขนาดหมู่บ้านเพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป

## 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

### 2.5.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552) ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้ 1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น 2) องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และนายกอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อช่วยในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย 2 คนและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน

### 2.5.2 อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ.2552) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม 3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

### 2.5.3 อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ 2) ส่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 4) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย 5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

### 2.5.4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 2) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ 2.1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก 2.2) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 2.3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ 2.4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2.5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2.6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี



เด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ 2.7) คຸ້ມครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2.8) บำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น 2.9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร และภายใต้บังคับแห่งกฎหมายของคຸ້ມการบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตของคຸ້ມการบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ 2.9.1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร 2.9.2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น 2.9.3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ 2.9.4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ 2.9.5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ 2.9.6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว 2.9.7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร 2.9.8) การคຸ້ມครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน 2.9.9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของคຸ້ມการบริหารส่วนตำบล 2.9.10) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม 2.9.11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ 2.9.12) การท่องเที่ยว 2.9.13) การผังเมือง

## 2.6 บริบทเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

### 2.6.1 สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง เดิมอยู่ในเขตปกครองอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2532 จัดตั้งกิ่งอำเภอจังหาร องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางได้ขึ้นกับกิ่งอำเภอจังหาร ที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ห่างจากอำเภอจังหาร ประมาณ 3 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ดประมาณ 8 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 519 กิโลเมตร

#### 2.6.1.1 จำนวนประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,423 คน แยกเป็นชาย 2,648 คน หญิง 2,765 คน



## ตารางที่ 2.1

จำนวนประชากร และครัวเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนหลังคาเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านม่วงน้ำ	294	314	607	159
2	บ้านม่วงน้ำ	290	318	604	168
3	บ้านม่วงน้ำ	214	213	422	118
4	บ้านเหล่ากล้วย	221	207	432	109
5	บ้านเหล่ากล้วย	372	396	765	289
6	บ้านดอนเกษม	166	163	315	99
7	บ้านป่าฝาง	282	301	584	165
8	บ้านป่าฝาง	217	234	455	152
9	บ้านคู่น้ำ	185	178	359	122
10	บ้านป่าฝาง	151	164	317	93
11	บ้านเหล่ากล้วย	142	148	289	157
12	บ้านม่วงน้ำ	114	129	241	75
รวม		2,648	2,765	5,413	1,706

หมายเหตุ. ที่มา : สำนักทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอจันทหาร. 2557: 1

### 2.6.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

#### 1) อาชีพ

อาชีพหลักของประชาชนในเขตตำบลป่าฝางคือทำนา รองมาคือ รับราชการ รับจ้าง ค้าขาย และทำงานรัฐวิสาหกิจสถานประกอบการด้านการบริการ ธนาคาร 1 แห่ง โรงแรม 1 แห่ง

#### 2) ศาสนา

ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ วัด 8 แห่ง สำนักสงฆ์ 1 แห่ง

#### 3) สาธารณสุข

สถานีนอนมัย 1 แห่ง

### 2.6.1.3 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม

ติดต่อกับอำเภอจันทรณนลาตยงตลอดสาย ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร

ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ดได้ 2 เส้นทาง ถนนลาดยงตลอดสายระยะทาง

ประมาณ 8 กิโลเมตร

### 2.6.1.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

- 1) ลำห้วยแคน
- 2) ลำห้วยกุดพิเวียง
- 3) กุดหัวเสือ
- 4) ร่องน้ำปากตากล้า
- 5) เริงอีเฒ่า
- 6) ลำหมือ่ง
- 7) หนองไฮ

### 2.6.1.5 ด้านการเมืองการบริหาร

1) การจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลปลา องค์การบริหารส่วนตำบลปลา ประกอบด้วย 1) สภากงค์การบริหารส่วนตำบลปลา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 24 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล วาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภากงค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภา และรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 2) นายกงค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และนายกงค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีใช้สมาชิกสภาตำบล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกงค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคนและอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

## 2) ส่วนคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง

ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในด้านบริการต่าง ๆ นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีรายได้มากย่อมทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพมากในการบริหารงานได้ดี จึงอาจกล่าวได้ว่า การคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นสู่เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

## 3) รายรับ

รายรับขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ประกอบด้วย 1) หมวดภาษีอากร 2) หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต 3) หมวดรายได้จากทรัพย์สิน 4) หมวดรายได้จากสาธารณูปโภคและกิจการพาณิชย์ 5) หมวดเงินอุดหนุน 6) หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด

รายละเอียดประเภทรายได้และรายจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

## 4) รายจ่าย

รายจ่าย ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง จำแนกประเภทรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลออกตามงบประมาณ ได้ดังนี้ 1) รายจ่ายงบกลาง เป็นรายจ่ายที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีภาระผูกพันต้องจ่ายและเป็นรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อจัดสรรให้หน่วยงานต่าง ๆ เบิกจ่าย ได้แก่ รายจ่ายดังต่อไปนี้ 1.1) ค่าชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ย 1.2) รายจ่ายตามข้อผูกพัน 1.3) เงินสำรองจ่าย 1.4) เงินช่วยเหลืองบเฉพาะการ 1.5) เงินค่าทำศพ 2) รายจ่ายตามแผนงาน เป็นรายจ่ายซึ่งกำหนดรายละเอียด หมวดรายจ่ายไว้ในงานหรือโครงการตามแผนงานสำหรับหน่วยงานใด โดยเฉพาะจำแนกออกเป็น 7 หมวด ดังนี้ 2.1) หมวดเงินเดือนค่าจ้างประจำ 2.2) หมวดค่าจ้างชั่วคราว 2.3) หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ 2.4) หมวดค่าสาธารณูปโภค 2.5) หมวดเงินอุดหนุน 2.6) หมวดรายจ่ายอื่น 2.7) หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและก่อสร้าง



## 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เอกสันต์ เสียงบุญ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคงควน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคงควน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคงควน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคงควน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามลำดับ

มะยูรี อุทรักษ์ (2556) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยว ของเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 1) ผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลกุสุมาลย์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการดำเนินงาน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2) ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการงานประเพณี วัฒนธรรมผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยว ของเทศบาลตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพและหมู่บ้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการงานประเพณีวัฒนธรรม ผู้ไทยบุญบั้งไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ค่าความถี่ของข้อเสนอแนะที่มีค่ามากที่สุด 1 ข้อ คือ ควรให้แต่ละหมู่บ้านเตรียมสินค้าจำหน่าย แต่เน้น ๆ และมอบหมายให้มีการจำหน่ายสินค้าพื้นบ้านทุกหมู่บ้านจะได้เป็นการกระจายรายได้ให้มากขึ้นและค่าความถี่ของข้อเสนอแนะที่มีค่าต่ำที่สุด มีจำนวน 3 ข้อ ดังนี้ ควรจัดขบวน ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและอย่างพอเพียงควรยึดแนวทางของบรรพบุรุษเป็นหลักและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักอย่าทำให้แตกต่างจากเดิม ควรส่งเสริมและสร้างรายได้จากการจัดงานให้มากขึ้น

อุไร จันทะสร (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาเล็ยน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน พบว่า จำแนกตามเพศ อาชีพ และรายได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ประชาชนในชุมชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบล ยอมรับความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและพัฒนาชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ และ ประชาชนในชุมชนต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล



ทิวากร ภูกิ่งเงิน (2557) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่น ด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร เรียงลำดับจากค่าความถี่มากไปน้อย คือ ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนไม่ซื้อสิทธิไม่ขายเสียง ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรมีช่องทางร้องเรียนร้องทุกข์เกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมของประชาชนทุกคน ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดไว้ และจากการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับขั้นของการมีส่วนร่วม มีหลายระดับ ดังนี้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อกำหนดปัญหา และความต้องการ หรือเป้าหมายการพัฒนาของ อบต.และเทศบาล เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง



## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 12 หมู่บ้าน จำนวน 1,706 คน จาก 1,706 ครัวเรือน (สำนึกทะเบียน, 2557, น. 1)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 325 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของทาร์โยยามานะ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3-1)$$

- n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง  
N = จำนวนประชากรทั้งหมด  
e = สัดส่วนความคลาดเคลื่อน (0.05)

แทนค่า  $n = \frac{1,706}{1 + 1,706(0.05)^2}$

$$n = 324.33$$

ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 325 คน

จากนั้นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ผู้ศึกษาได้คำนวณหาตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n_i = \frac{n \times N_i}{N} \quad (3-2)$$

$n_i$  คือ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

$n$  คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$N_i$  คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

$N$  คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมดที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

แทนค่าจากสูตร ตัวอย่างเช่น จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในบ้านม่วงน้ำ หมู่ที่ 1

$$n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

$$n_i = \frac{324 \times 159}{1,706}$$

$$n_i = 30 \text{ คน}$$

สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในบ้านม่วงน้ำ หมู่ที่ 1 เท่ากับ 30 คน ผลการคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างใน 12 หมู่บ้าน แสดงในตารางที่ 3.1

### ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ขนาด หมู่บ้าน	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	บ้านม่วงน้ำ	3	118	22
	บ้านเหล่ากล้วย	4	109	20
	บ้านดอนเกษม	6	99	19
	บ้านป่าฝ	8	152	29
	บ้านคู่น้ำ	9	122	24
	บ้านป่าฝ	10	93	17
	บ้านเหล่ากล้วย	11	157	30
ขนาดกลาง	บ้านม่วงน้ำ	12	75	15
	บ้านม่วงน้ำ	1	159	30
	บ้านม่วงน้ำ	2	168	31
	บ้านเหล่ากล้วย	5	289	55
	บ้านป่าฝ	7	165	33
รวม			1,706	325

หมายเหตุ. ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอจันทรา, 2557, น. 1.

จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการนำสลากหมายเลขประจำบ้านที่มีอยู่ในแต่ละหมู่บ้านใส่กล่องแล้วหยิบขึ้นมาทีละใบและจดบันทึกไว้แล้วนำสลากลงในกล่องอีก เพื่อให้ทุกครัวเรือนมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แล้วจึงหยิบขึ้นมาใหม่ทีละใบ จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกหมู่บ้าน



## 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

### 3.2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาทำขึ้น โดยศึกษาจากตำรา หรือ ผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและกรอบแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ที่เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอบเขตการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบตามวิธีของ Likert Scale โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

**ตอนที่ 1** เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามรายการ (Check Lists) จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ หมู่บ้าน

**ตอนที่ 2** เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามแบบของลิเคิร์ต มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อใช้ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

**ตอนที่ 3** เป็นแบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

### 3.2.2 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานศึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด 3) สร้างแบบสอบถามและนำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบ แก้ไขเสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความถูกต้องของแบบสอบถาม 4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเสนอ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม และให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาด้วยวิธี IOC (Index of Item Congruence) โดยกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นไม่วัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ

จากนั้นพิจารณาคัดเลือกข้อที่ได้ค่า IOC ที่ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย 1) นางจุฑามาศ มนตรี วุฒิกการศึกษา กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) ตำแหน่งครูโรงเรียนเมืองสรวงวิทยา อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ 2) นางสารภี ไชเสนา วุฒิกการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ตำแหน่งครูวิษยะฐานะครูชำนาญพิเศษ โรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภอจันทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา 3) นายภูบดินทร์ แน่นอุดร วุฒิกการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง ตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านโครงสร้างและเนื้อหา 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) ทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทร์ จังหวัดร้อยเอ็ดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .254-.717 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .946 6) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ต่อไป

### 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 นำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือและประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนที่ผู้ศึกษาจะเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองใช้แบบสอบถาม จำนวน 325 ฉบับ นำไปหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจันทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเวลา 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นผู้ศึกษาเดินทางไปเก็บแบบสอบถามดังกล่าวอีกครั้ง



3.3.3 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์

3.3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบมาวิเคราะห์

### 3.4 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องโปรแกรมคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่ และร้อยละเพื่ออธิบายสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4.3 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยกำหนดให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ คะแนน 5 คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 99)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมมาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อแปลความหมายของคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์เฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น. 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3.4.5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้สถิติที่



3.4.6 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การแจกแจงความถี่ เพื่อนำเสนอด้วยการพรรณาคความ

### 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

#### 3.5.1 สถิติพื้นฐาน

##### 3.5.1.1 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษา

1) หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการ IOC (Index of Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2544, น. 219-233) เกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ
ให้คะแนน 0	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ
ให้คะแนน -1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum X}{N} \quad (3-3)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์

$\sum X$  แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และ

อังคณา สายยศ, 2538, น. 43)

$$r = \frac{H - L}{N} \quad (3-4)$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก

L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

N แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

2) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach's Alpha Coefficient โดยมีสูตรคำนวณ ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552, น. 92-140)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_r^2} \right] \quad (3-5)$$

โดย  $\alpha$  คือ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

$k$  คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$s_i^2$  คือ ผลรวมของค่าคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

$s_r^2$  คือ ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น. 101)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{n \times 100}{N} \quad (3-6)$$

$n$  = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

$N$  = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้

สูตรค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n} \quad (3-7)$$

$X$  = คะแนนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$  = แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$n$  = จำนวนข้อมูล

สูตรค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Decimation)

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(N-1)}} \quad (3-8)$$

SD = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$X^2$  = ข้อมูลแต่ละตัว ยกกำลังสอง

$\sum x^2$  = ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด ยกกำลังสอง

N = จำนวนข้อมูล

3.5.4 สถิติที่ใช้เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน ใช้การทดสอบด้วยสถิติ t-test (Independent Sample)

สูตร t-test (Independent Sample) ในกรณีที่ Assume ว่า  $\sigma^2_1 \neq \sigma^2_2$  เมื่อมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่า  $\sigma^2_1 \neq \sigma^2_2$

$$\text{ใช้สูตร } t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \quad (3-9)$$

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}} \quad (3-10)$$

เมื่อ  $\bar{X}_1, \bar{X}_2$  แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2  $S_1^2, S_2^2$

แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2

$n_1, n_2$  แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

3.5.5 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ และการพรรณนาความตามเนื้อหา



## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการบรรยายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

#### 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้ศึกษาจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$  แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน สถิติทดสอบเปรียบเทียบของตัวแปรอิสระ 2 ตัว

Sig แทน ค่าสำคัญทางสถิติทดสอบ

\* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

#### 4.2 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

**ตอนที่ 1** การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

**ตอนที่ 2** การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน วิเคราะห์โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

**ตอนที่ 3** การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน

**ตอนที่ 4** การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการพรรณนาความตามเนื้อหา (Content Analysis)

### 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏผล ดังนี้

**ตอนที่ 1** การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 324 คน โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 324 ฉบับ จากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงใน ตารางที่ 3.2

#### ตารางที่ 4.1

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
<b>หมู่บ้านขนาดเล็ก</b>		
หมู่ที่ 3 บ้านม่วงน้ำ	22	6.80
หมู่ที่ 4 บ้านเหล่ากล้วย	20	6.20
หมู่ที่ 6 บ้านคอนเกษม	19	5.90
หมู่ที่ 8 บ้านป่าฝ	29	9.00
หมู่ที่ 9 บ้านคูน้ำ	24	7.40
หมู่ที่ 10 บ้านป่าฝ	17	5.20
หมู่ที่ 11 บ้านเหล่ากล้วย	30	9.30
หมู่ที่ 12 บ้านม่วงน้ำ	15	4.60
<b>หมู่บ้านขนาดกลาง</b>		
หมู่ที่ 1 บ้านม่วงน้ำ	30	9.30
หมู่ที่ 2 บ้านม่วงน้ำ	31	9.60
หมู่ที่ 5 บ้านเหล่ากล้วย	55	17.00
หมู่ที่ 7 บ้านป่าฝ	33	9.90
<b>รวม</b>	<b>325</b>	<b>100</b>

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 324 คน ดังนี้

1. หมู่บ้านขนาดเล็ก ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ หมู่ที่ 11 บ้านเหล่ากล้วย คิดเป็นร้อยละ 9.30 รองลงมา คืออาศัยอยู่ หมู่ที่ 8 บ้านป่าฝ คิดเป็นร้อยละ 9 อาศัยอยู่ หมู่ที่ 9 บ้านคูน้ำ คิดเป็นร้อยละ 7.40 อาศัยอยู่ หมู่ที่ 3 บ้านม่วงน้ำ คิดเป็นร้อยละ 6.80 อาศัยอยู่ หมู่ที่ 4 บ้านเหล่ากล้วย คิดเป็นร้อยละ 6.20 อาศัยอยู่ หมู่ที่ 6 บ้านคอนเกษม คิดเป็นร้อยละ 5.90 อาศัยอยู่ หมู่ที่ 10 บ้านป่าฝ คิดเป็นร้อยละ 5.20 และอาศัยอยู่ หมู่ที่ 12 บ้านม่วงน้ำ คิดเป็นร้อยละ 4.60

2. หมู่บ้านขนาดกลาง ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ หมู่ที่ 8 บ้านคอนเกษมคิดเป็นร้อยละ 17 รองลงมาคือ อาศัยอยู่ หมู่ที่ 7 บ้านป่าฝ คิดเป็นร้อยละ 9 อาศัยอยู่ หมู่ที่ 2 บ้านม่วงน้ำ คิดเป็นร้อยละ 9.60 และอาศัยอยู่ หมู่ที่ 1 บ้านม่วงน้ำ คิดเป็นร้อยละ 9.30



ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน วิเคราะห์โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

#### ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.08	0.96	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	4.42	0.87	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.09	1.05	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.24	1.08	มาก
รวม	4.20	0.99	มาก

จากตารางที่ 4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D = 0.99) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ( $\bar{X} = 4.42$ , S.D = 0.87) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D = 1.08) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ( $\bar{X} = 4.09$ , S.D = 1.05) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ( $\bar{X} = 4.08$ , S.D = 0.96) ตามลำดับ

### ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม
1. ท่านได้เข้าร่วมในการกำหนดช่วงเวลาในการ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลทั้งในและนอกสถานที่	3.82	1.04	มาก
2. ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อ เสนอปัญหา/ความต้องการต่าง ๆ ต่อคณะ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	3.97	0.99	มาก
3. ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน และ ได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชน	4.17	0.90	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญ ของปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ชุมชน	4.12	0.96	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก โครงการ/กิจกรรม เพื่อให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี	4.21	0.93	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ วางแผนงาน นโยบาย โครงการ กิจกรรม เพื่อ แก้ไขปัญหาของชุมชน	4.07	1.02	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น	4.26	0.94	มาก
รวม	4.08	0.96	มาก

จากตารางที่ 4.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.08$ , S.D = 0.96) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.26$ , S.D = 0.94) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ( $\bar{X} = 4.21$ , S.D = 0.93) ได้เข้าร่วมประชุม ประชาคมหมู่บ้าน และได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชน ( $\bar{X} = 4.17$ , S.D = 0.90) มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาชุมชน ( $\bar{X} = 4.12$ , S.D = 0.96) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนงาน นโยบาย โครงการ กิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ( $\bar{X} = 4.07$ , S.D = 1.02) ได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการต่าง ๆ ต่อคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ( $\bar{X} = 3.97$ , S.D = 0.99) และได้เข้าร่วมในการกำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในและนอกสถานที่ ( $\bar{X} = 3.82$ , S.D = 1.04)



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



#### ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมจำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม
1. ท่านมีส่วนร่วมในการแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม แผนงาน/โครงการทุกปี	4.37	0.87	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.42	0.86	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.45	0.83	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังการประชุมสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล	4.35	0.92	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ภายในหมู่บ้าน เช่น การดูแลรักษาความสะอาด วัด ถนน ท่อและร่องระบายน้ำ	4.32	0.90	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกัน โรคและระงับ โรคติดต่อภายในหมู่บ้าน	4.45	0.84	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มทอผ้า	4.58	0.80	มากที่สุด
8. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชุมชนเพื่ออนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.46	0.89	มาก
9. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ	4.36	0.99	มาก
รวม	4.42	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.42$ , S.D = 0.86) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ 1 ข้อ คือการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มทอผ้า ( $\bar{X} = 4.58$ , S.D = 0.80) อยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชุมชนเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ( $\bar{X} = 4.46$ , S.D = 0.89) การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อภายในหมู่บ้าน ( $\bar{X} = 4.45$ , S.D = 0.84) การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ( $\bar{X} = 4.42$ , S.D = 0.86) การมีส่วนร่วมในการแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการทุกปี ( $\bar{X} = 4.37$ , S.D = 0.87) การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ ( $\bar{X} = 4.36$ , S.D = 0.99) มีส่วนร่วมในการรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ( $\bar{X} = 4.35$ , S.D = 0.92) มีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาดภายในหมู่บ้าน เช่น การดูแลรักษาความสะอาด วัด ถนน ท่อและร่องระบายน้ำ ( $\bar{X} = 4.32$ , S.D = 0.90)

#### ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม
1. ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการ ส่งเสริมการฝึกอาชีพ เช่น สนับสนุนงบประมาณกลุ่มฝึก อาชีพ	4.31	0.99	มาก
2. ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงการ ด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน	4.15	1.04	มาก
3. ท่านได้รับความรู้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น	3.87	1.15	มาก
4. ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานด้านส่งเสริม สุขภาพอนามัยของชุมชน เช่น การตรวจสุขภาพ	4.14	1.02	มาก
5. ท่านได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการ ดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ศูนย์รับแจ้งเหตุ	3.95	1.07	มาก
6. ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริม กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.10	1.08	มาก
รวม	4.09	1.05	มาก

จากตารางที่ 4.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.09$ , S.D = 1.05) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการฝึกอาชีพ เช่น สนับสนุนงบประมาณกลุ่มฝึกอาชีพ ( $\bar{X} = 4.31$ , S.D = 0.99) การได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงการด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ( $\bar{X} = 4.15$ , S.D = 1.04) การได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยของชุมชน เช่น การตรวจสุขภาพ ( $\bar{X} =$



4.14 , S.D = 1.02) การได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ( $\bar{X} = 4.10$  , S.D = 1.08) การได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ศูนย์รับแจ้งเหตุ ( $\bar{X} = 3.95$ , S.D = 1.07) และได้รับความรู้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น ( $\bar{X} = 3.87$  , S.D = 1.15) ตามลำดับ

#### ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจำแนกเป็นรายชื่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.20	1.09	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดซื้อ	4.48	0.92	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	4.38	0.99	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.25	1.08	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ	4.26	1.05	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นที่ผู้รับฟังความคิดเห็น	4.07	1.14	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.07	1.14	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม/ตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.19	1.26	มาก
รวม	4.24	1.08	มาก

จากตารางที่ 4.6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ดด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D = 1.08) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดซื้อ (  $\bar{X} = 4.48$ , S.D = 0.92) การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ( $\bar{X} = 4.38$ , S.D = 0.99) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ (  $\bar{X} = 4.26$ , S.D = 1.05) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล (  $\bar{X} = 4.25$ , S.D = 1.08) การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (  $\bar{X} = 4.20$ , S.D = 1.09) การมีส่วนร่วมในการติดตาม/ตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล (  $\bar{X} = 4.19$ , S.D = 1.26) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นที่ผู้รับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการติดตาม/ตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล (  $\bar{X} = 4.07$ , S.D = 1.14) ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน**

#### ตารางที่ 4.7

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงาน	หมู่บ้าน ขนาดเล็ก		หมู่บ้าน ขนาดใหญ่		t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.47	0.51	3.66		
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	3.51	0.40	3.70	0.38	-4.380	.438
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.51	0.57	3.71	0.51	-3.187	.425
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.03	0.53	3.21	0.50	-3.080	.743
รวม	3.38	0.30	3.57	0.23	-6.188	.006*

หมายเหตุ. \*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปลา อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน พบว่าโดยรวมจำแนกตามหมู่บ้านมีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

#### ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปลา อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

##### ตารางที่ 4.8

ข้อเสนอแนะ ค่าความถี่ของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปลา อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ค่าความถี่
	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ	64
1	องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ	
2	ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนงาน โครงการ ต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชน	52
3	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการพัฒนาท้องถิ่น	45
4	ควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	38
5	ควรประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ทั่วถึงประชาชนมากที่สุด	20
	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	
1	ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำโครงการ หรือการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของท้องถิ่น	40
2	ควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ	25
	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	
1	ควรส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการสร้างงาน สร้างอาชีพ ให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น	40
2	ควรส่งเสริม และให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นในด้านสุขอนามัยในชุมชน	32
	ควรจัดให้มีการฝึกอบรม การพัฒนาทางด้านอาชีพในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น	25
3	ควรสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	20
	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	
1	ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกชั้นตอน	68
2	ควรแจ้งผลการประเมินการดำเนินงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้เห็นถึงการพัฒนาท้องถิ่นทุกปี	50
3	ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นได้เสนอแนะทางการแก้ไข ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	38
4	ควรชี้แจงความก้าวหน้าในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และประเมินผลในประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบข้อมูลกันอย่างทั่วถึง	35
5	ควรจัดสถานที่การแสดงความคิดเห็นของประชาชนในทุกหมู่บ้าน	33
	รวม	625



จากตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะ ค่าความถี่ของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนมีข้อเสนอจากความถี่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (224) รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (219) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (117) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (65) จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

### 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

1.1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ (64)

1.2 ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชน (52)

1.3 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการพัฒนาท้องถิ่น (45)

1.4 ควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (38)

1.5 ควรประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ทั่วถึงประชาชนมากที่สุด (20)

### 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

2.1 ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำโครงการ หรือการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของท้องถิ่น (40)

2.2 ควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น (25)

### 3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

3.1 ควรส่งเสริม และสนับสนุนงบประมาณในการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น (40)

3.2 ควรส่งเสริม และให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นในด้านสุขอนามัยในชุมชน (32)

3.3 ควรจัดให้มีการฝึกอบรม การพัฒนาทางด้านอาชีพในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น (25)

3.4 ควรสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (20)

### 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4.1 ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกชั้นตอน (68)

4.2 ควรแจ้งผลการประเมินการดำเนินงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้เห็นถึงการพัฒนาท้องถิ่นทุกปี (50)

4.3 ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นได้เสนอแนวทางการแก้ไขในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (38)

4.4 ควรชี้แจงความก้าวหน้าในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ดำเนินการไปแล้วและประเมินผลในประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบข้อมูลกันอย่างทั่วถึง (35)

4.5 ควรจัดสถานที่การแสดงความคิดเห็นของประชาชนในทุกหมู่บ้าน (33)



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จากการศึกษา ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะ

#### 5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ดสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไป พบว่า หมู่บ้านขนาดเล็ก ส่วนใหญ่อาศัยอยู่หมู่ที่ 11 บ้านเหล่ากล้วย คิดเป็นร้อยละ 9.30 รองลงมาคืออาศัยอยู่หมู่ที่ 8 บ้านป่าฝาง คิดเป็นร้อยละ 9 อาศัยอยู่ หมู่ที่ 9 บ้านคู่น้ำ คิดเป็นร้อยละ 7.40 อาศัยอยู่หมู่ที่ 3 บ้านม่วงน้ำ คิดเป็นร้อยละ 6.80 อาศัยอยู่หมู่ที่ 4 บ้านเหล่ากล้วย คิดเป็นร้อยละ 6.20 อาศัยอยู่หมู่ที่ 6 บ้านคอนเกษม คิดเป็นร้อยละ 5.90 อาศัยอยู่หมู่ที่ 10 บ้านป่าฝาง คิดเป็นร้อยละ 5.20 และอาศัยอยู่หมู่ที่ 12 บ้านม่วงน้ำ คิดเป็นร้อยละ 4.60 หมู่บ้านขนาดกลาง ส่วนใหญ่อาศัยอยู่หมู่ที่ 5 บ้านเหล่ากล้วยเป็นร้อยละ 17 รองลงมาคือ อาศัยอยู่หมู่ที่ 7 บ้านป่าฝาง คิดเป็นร้อยละ 9 อาศัยอยู่หมู่ที่ 2 บ้านม่วงน้ำ คิดเป็นร้อยละ 9.60 และอาศัยอยู่หมู่ที่ 1 บ้านม่วงน้ำ คิดเป็นร้อยละ 9.30

5.1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.24$ , S.D = 0.4) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ( $\bar{X} = 4.42$ , S.D = 0.41) ด้านการมีส่วนร่วม



ในการประเมินผล ( $\bar{X} = 4.24$  , S.D = 0.74) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ( $\bar{X} = 4.09$  , S.D = 0.65) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ( $\bar{X} = 4.08$  , S.D = 0.50) ตามลำดับ

**5.1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน** พบว่าโดยรวมจำแนกตามหมู่บ้านมีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**5.1.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด** ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะพบว่า ประชาชนมีข้อเสนอจากความคิดเห็นระดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (224) รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (219) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (117) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (65)

## 5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ดตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษาทั้ง 3 ข้อทำให้ได้ทราบและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

**5.2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด** จากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางตามที่กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแล้วประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้เข้าร่วมในการประชุมเวทีประชาคมหมู่บ้านที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้น ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหา ความต้องการ กำหนดแนวทางการพัฒนา และร่วมวางแผนโครงการ/กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการ/กิจกรรมที่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ เพื่อตอบสนองความ

ต้องการของชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าต่อท้องถิ่นให้มากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพิศ สุขแสน (2552, น. 109) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนมีร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหารจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแล้วประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยประชาชนได้มีส่วนร่วมดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของ การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การให้การสนับสนุนเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในกิจกรรมการพัฒนา และการลงมือปฏิบัติด้วยการใช้แรงงานสอดคล้องกับเนาวรัตน์ อุดมทรัพย์ (2554, น. 85) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหารจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแล้วประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยประชาชนได้รับประโยชน์จากแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น การมีส่วนร่วมได้ความสะดวกสบายจากการดำเนินงานด้านสาธารณสุขโรค การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการส่งเสริมสุขภาพอนามัยชุมชน การมีส่วนร่วมในการได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้จากโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ เด็ก สตรี เยาวชน และการมีส่วนร่วมในการได้รับการสนับสนุนงบประมาณส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของชนะพล สุทธิพรหม (2555, น. 60) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเปาน อำเภอภมราไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา



พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเปิน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหารจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแล้ว ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล แผนงาน หรือ โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการว่ามีความสำเร็จและตรงตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด เช่น การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับจ้าง การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การใช้ยंत्रงบประมาณของคณะผู้บริหาร การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น และการมีส่วนร่วมในการเสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวีพร ขวัญทองห้าว (2554, น. 87) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอภาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอภาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

#### 5.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน

พบว่า โดยรวมจำแนกตามหมู่บ้านมีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า แต่ละขนาดของหมู่บ้านมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป อาจเป็นในเรื่องของจำนวนประชาชนภายในหมู่บ้านมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากัน จึงส่งผลไปยังในเรื่องของการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ ที่ไม่ทั่วถึงจึงส่งผลกระทบต่อการเข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ที่แตกต่างกันออกไป แต่ในส่วนที่ต้องมีการทำความเข้าใจให้กับหมู่บ้านทั้ง 2 ขนาดมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนงาน โครงการ ต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลสื่อสารที่รวดเร็วซึ่งจะส่งผลให้หมู่บ้านมีความเจริญมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกสันต์ เสียงบุญ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ



ประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคงควน อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

#### 5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้ศึกษาได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางเสนอต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริม และพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนงาน โครงการ ต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำโครงการ หรือการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของท้องถิ่นควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ควรส่งเสริม และสนับสนุนงบประมาณในการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้นและให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นในด้านสุขอนามัยในชุมชนจัดให้มีการฝึกอบรม การพัฒนาทางด้านอาชีพในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกชั้นตอน และรับ

ฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นได้เสนอแนวทางการแก้ไข ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

### 5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

5.3.2.2 ควรศึกษารูปแบบในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด

5.3.2.3 ควรศึกษาปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ทุกรูปแบบ ได้แก่เทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

---



## บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2543). *การปกครองท้องถิ่นไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วิทยุชนู.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *ธรรมาภิบาลท้องถิ่น : ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส*.  
กรุงเทพฯ : มิเตอร์ก็อปปี.
- จรรยา สุภาพ. (2531). *สารานุกรมรัฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ชัญญธิดา ประโยชริด. (2547). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติของเทศบาล*  
ตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชนะพล สุทธิพรหม. (2555). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล*  
ตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
มหาสารคาม.
- เชาว์นัส แสนพงษ์. (2547). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิวากร ภูักิ่งเงิน. (2557). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาล*  
ตำบลอุ่มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
มหาสารคาม.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2537). *การกระจายอำนาจอย่างไรสร้างประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ :  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2541). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย*.  
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- เนาวรัตน์ พรหมเกตุ. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์*  
การพัฒนาเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย  
ราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรือง บุรภักดี. (2539). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบบประชาธิปไตย*.  
*รัฐศาสตร์*, 34, 56 – 70.
- ประยูร อรัญรุท. (2541). *ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปกครองส่วนท้องถิ่น*  
รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลภูหลวง อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประธาน คงฤทธิศึกษากร. (2550). *เทศบาลฉบับพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน  
ท้องถิ่น พ.ศ. 2549. (2550). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก, 48-66.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. (2537). *ราชกิจจานุเบกษา*,  
เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก, 11-35.
- มะยูรี อุทรักษ์. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการงานประเพณี  
วัฒนธรรมผู้ไทยบุญบังไฟตะไลล้านเพื่อการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลกุ๊ดหว้า  
อำเภอภูมินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3).  
กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). *แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ :  
บพิธการพิมพ์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 125 ตอนที่ 47 ก, น. 1-127.
- ลิขิต ชีรเวทิน. (2540). *ขอบข่ายและวิธีการศึกษารัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ธรรมศาสตร์.
- วุฒิสาร ตัน ไชย. (2546). *การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 5).  
กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ :  
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมพิศ สุขแสน. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล  
เมืองอุดรดิตต์*. อุดรดิตต์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและกองทุนเมือง. (2557). *คู่มือการดำเนินงาน โครงการพัฒนา  
ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)*. สืบค้นจาก <http://stb7.org/data/sml.html>.
- สำนักบริหารงานทะเบียน. (2557). *ตรวจสอบประชากรจากทะเบียนบ้าน*. ร้อยเอ็ด :  
อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด.
- สุรีพร ขวัญทองห้าว. (2554). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล  
ตำบลปอการอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เอกสันต์ เลียงบุญ. (2556). *การมีส่วนร่วมประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหาร  
ส่วนตำบลคงควน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
มหาสารคาม.

อุไร จันทะศรี. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Cohen and Uphoff. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York : Richard D. Irwin Inc.

David Wilson and Chris Game, (2011). *Local Government in the United Kingdom*.

2nd ed. (London : Macmillan).

Milbrath, Lester W. and M.L.Goel. (1977). *Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics*. (2<sup>nd</sup> Ed). Chicago : Rand McNally.

Nie, Norman H. and Sidney Verba. (1975). *Political Participation, in Handbook of Political Science. V.4*. edited by Fred I. Greenstein and Nelson W. Poesy. P. 9-12 Massachusetts : Addison Wesley.



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY





มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

---



ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้า  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

---

**แบบสอบถามเพื่อการศึกษา**  
**เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง**  
**อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด**

**คำชี้แจง**

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษา 4 ด้าน คือ

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นข้อมูลประกอบการรายงานการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจะนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายอุดมศักดิ์ รักความชื่อ  
 นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์  
 คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์  
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม



**ตอนที่ 1** แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

**คำชี้แจง** แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวผู้กรอกแบบสอบถาม ให้ทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความ

1. หมู่บ้าน

- |                                     |                                     |
|-------------------------------------|-------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 1  | <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 2  |
| <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 3  | <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 4  |
| <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 5  | <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 6  |
| <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 7  | <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 8  |
| <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 9  | <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 10 |
| <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 11 | <input type="checkbox"/> หมู่ที่ 12 |

**ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

**คำชี้แจง** ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝางอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ ได้แก่

- |                              |             |
|------------------------------|-------------|
| ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด  | ให้ 5 คะแนน |
| ระดับการมีส่วนร่วมมาก        | ให้ 4 คะแนน |
| ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง    | ให้ 3 คะแนน |
| ระดับการมีส่วนร่วมน้อย       | ให้ 2 คะแนน |
| ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด | ให้ 1 คะแนน |

ให้ท่าน โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบ ระดับการมีส่วนร่วมให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปลา อำเภोजังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1.	ท่านได้เข้าร่วมในการกำหนดช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในและนอกสถานที่					
2.	ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล					
3.	ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน และได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชน					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาชุมชน					
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี					
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนงาน นโยบาย โครงการ กิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน					
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น					
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม						
8.	ท่านมีส่วนร่วมในการแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการทุกปี					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9.	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
10.	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
11.	ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล					
12.	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาดภายในหมู่บ้าน เช่น การดูแลรักษาความวัด ถนน ท่อและร่องระบายน้ำ					
13.	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อภายในหมู่บ้าน					
14.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มทอผ้า					
15.	ท่านมีส่วนร่วมในการกิจกรรมปลูกป่าชุมชนเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
16.	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ					
	3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
17.	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการฝึกอาชีพ เช่น สนับสนุนงบประมาณกลุ่มฝึกอาชีพ					
18.	ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงการด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปาถนน					



ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
19.	ท่านได้รับความรู้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น					
20.	ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยของชุมชน เช่น การตรวจสุขภาพ					
21.	ท่านได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ศูนย์รับแจ้งเหตุ 24 ชั่วโมง					
22.	ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น					
	4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
23.	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล					
24.	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดซื้อ					
25.	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล					
26.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล					
27.	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ					





ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการศึกษา  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ตารางที่ ข.1

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับค่าดัชนีความสอดคล้อง

แบบสอบถาม	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อ 1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อ 30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

## ตารางที่ ข.2

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อที่	Scale Mean if Item	Scale Variance if Item	Corrected Item-	Alpha if Item
	Deleted	Deleted	Total Correlation	Deleted
1	97.53	352.132	.450	.947
2	97.57	354.737	.369	.948
3	99.99	323.899	.608	.945
4	99.82	323.028	.615	.945
5	98.60	336.443	.541	.945
6	98.59	335.108	.567	.945
7	98.86	330.647	.698	.944
8	98.75	337.202	.506	.945
9	98.86	329.463	.724	.943
10	98.86	328.925	.709	.943
11	98.88	329.795	.711	.943
12	99.10	328.239	.714	.943
13	99.21	328.060	.715	.943
14	99.17	327.892	.717	.943
15	99.05	328.587	.713	.943
16	98.94	330.094	.706	.944
17	98.91	332.018	.709	.944
18	98.66	332.459	.701	.944
19	99.01	328.466	.732	.943
20	99.10	330.585	.700	.944
21	98.58	338.328	.551	.945
22	98.67	336.228	.581	.945
23	98.94	336.853	.462	.946
24	99.06	333.580	.557	.945
25	98.98	333.977	.595	.945
26	99.23	344.157	.254	.948
27	98.78	335.305	.622	.944
28	98.74	333.941	.661	.944
29	98.74	333.852	.659	.944
30	98.88	337.521	.439	.946

หมายเหตุ. 1. Reliability Coefficients

2. N of Cases = 30.0

3. Alpha = .946

4. N of Items = 30

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/ว ๐๐๔๐



คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน นางจุฬามาศ มณฑรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ จำนวน 1.....ชุด

ด้วย อุดมศักดิ์ รักความซื่อ รหัสประจำตัว M ๕๕๘๒๖๐๑๒๐๓๑๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขา  
รัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ  
ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปลา อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนิน  
ไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น  
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ โดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการ  
วัดผลและประเมินผล สถิติ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และ  
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

สำนักงานคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร.๐-๔๓๗๒-๒๒๔๘ ต่อ ๓๐๕, ๓๐๘

## การเผยแพร่ผลงานวิจัย

อุดมศักดิ์ รักความซื่อ และปิยลักษณ์ โพธิวรรณ. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ  
ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด.



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

## ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายอุดมศักดิ์ รักความซื่อ
วัน เดือน ปี เกิด	14 กุมภาพันธ์ 2516
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 73/4 - 5 ถนนราชการดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
อาชีพ	เจ้าของธุรกิจส่วนตัว ร้านอุดมทรัพย์การเกษตร อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ร.ป.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2561	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม